

SIKKERHETSDATBLAD

Salmiakksprit 25% Teknisk

Seksjon 1: Identifikasjon av stoffet / blandingen og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	16.01.2008
Revisjonsdato	01.10.2012

1.1. Produktidentifikasjon

Kjemikaliets navn	Salmiakksprit 25% Teknisk
Kjemisk navn	ammoniakk-løsning 25%
CAS-nr.	1336-21-6
EC-nr.	215-185-5
Formel	NH ₄ OH

1.2. Relevant identifiserte bruksområder for stoffet eller blandingen og bruk det frarådes mot

Kjemikaliets bruksområde	Halvfabrikat. Produksjon av mel lomprodukter. Produksjon av kjemikalier. Mattilsetningsstoff. Brukes i kjemisk-teknisk industri. Rengjøringsmiddel.
--------------------------	---

1.3. Nærmere opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Etterfølgende bruker

Firmanavn	Hjelle Kjemi AS
Postadresse	C Sundtsg 65
Postnr.	5004
Poststed	BERGEN
Land	NORGE
Telefon	55231300
Telefaks	55560210
E-post	fpost@hjelle-kjemi.no
Hjemmeside	http://www.hjellekjemi.no

1.4. Nødtelefon

Nødtelefon	Giftinformasjonen:22591300
------------	----------------------------

Seksjon 2: Fareidentifikasjon

2.1. Klassifisering av stoff eller blanding

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC eller 1999/45/EC	C, N R34, R50
Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP/GHS]	Skin Corr 1B; H314 STOT SE3; H335 Aquatic Acute 1; H400
Stoffets/blandingens farlige egenskaper	Produktet er etsende ved kontakt med øyne og huden. Det er også irriterende ved innånding. I tillegg er produktet miljøfarlig for vannlevende organismer.

2.2. Etikettinformasjon

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	Ammoniakk-løsning ...%:25 %
---------------------------------	-----------------------------

Signalord	Fare
Faresetninger	H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene. H400 Meget giftig for liv i vann.
Sikkerhetssetninger	P210 Holdes vekk fra varme/gnister/åpen flamme/varme overflater. — Røyking forbudt. P315 Søk legehjelp umiddelbart. P303 + P361 + P353 VED HUDKONTAKT (eller håret): Tilsølte klær må fjernes straks. Skyll/dusj huden med vann. P305 + P351 + P338 VED KONTAKT MED ØYNE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P233 Hold beholderen tett lukket. P273 Unngå utslipp til miljøet.

2.3 Andre farer

Farebeskrivelse	Etsende. Meget giftig for vannlevende organismer.
Andre farer	Ammoniakk-gass danner eksplosive blandinger med luft i en lukket tank. Brann og eksplosjon: Produktet er ikke klassifisert som brannfarlig.

Seksjon 3: Sammensetning / opplysning om innholdsstoffer

3.2. Blandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Ammoniakk-løsning ...%	CAS-nr.: 1336-21-6 EC-nr.: 215-647-6 Indeks-nr.: 007-001-01-2	C; R34 N; R50 Skin Corr. 1B; H314 Aquatic Acute 1; H400 Note: B	25 %
Vann	CAS-nr.: 7732-18-5 EC-nr.: 231-791-2		75 %

Seksjon 4: Førstehjelpstiltak

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding	I tilfelle av innånding må den tilskadekomne flyttes til frisk luft. Ved åndedrettsstans gis kunstig åndedrett. Gi oksygen ved pustevansker. Kontakt lege straks.
Hudkontakt	Hvis det oppstår kontakt, må huden straks skylles under rikelig med vann i minimum 15 minutter mens tilsølte klær og sko fjernes. Kjemiske brannskader må alltid legebekhandles så snart som mulig. Kontakt lege straks.
Øyekontakt	Skyll øynene omgående med rennende vann i minst 15 minutter, og hold øyelokkene åpne. Transport til lege. Fortsett skyllingen under transporten.
Svelging	Hvis store mengder av dette materialet er svelget, må lege kontaktes umiddelbart. Gi straks et par glass melk eller vann hvis den skadde er ved full bevissthet. IKKE fremkall brekninger med mindre du er under veiledning av medisinsk kyndig personell. Ikke gi en bevisstløs person noe gjennom munnen.

4.2. Viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket

Informasjon til helsepersonell	Behandles som etseskader/ brannskader.
Akutte symptomer og virkninger	Etsende. Danner blemmer og kan gi sår dannelse.
Forsinkede symptomer og virkninger	Samme som de akutte symptomene

4.3. Informasjon om umiddelbar legehjelp og spesiell behandling som eventuelt er nødvendig

Medisinsk overvåking av forsinkede effekter	Overvåk 48 timer
Annen informasjon	Sprut i øynene og svelging av mer enn ubetydelig mengde krever umiddelbar legehjelp.

Seksjon 5: Tiltak ved brannslukning

5.1. Brannslukningsmidler

Passende brannslukningsmidler Velges i forhold til omgivende brann.

Uegnete brannslukningsmidler Bruk ikke samlet vannstråle.

5.2. Spesielle farer som stoffet eller blandingen kan medføre

Brann- og eksplosjonsfarer Produktet er ikke klassifisert som brannfarlig.

Farlige forbrenningsprodukter Nitrose gasser (NOx).

5.3. Anvisninger for brannmannskaper

Personlig verneutstyr Bruk friskluftmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig seksjon 8.

Annen informasjon Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann. Slukningsvannet kan være sterkt etsende.

Seksjon 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

6.1. Personlige forholdsregler, verneutstyr og nødprosedyrer

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell Benytt personlig verneutstyr som angitt i seksjon 8. Pass på! Produktet er etsende. Advar alle om de potensielle farene og evakuer om nødvendig.

6.2. Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø Dem evt. opp med absorberende materiale og forhindre spredning og utslipp til vannkilder og kloakk

6.3. Metoder for opprydding og rengjøring

Metoder for opprydding og rengjøring Absorber i inert, fuktig, ikke-brennbart materiale. Spyl deretter området med vann. Spill samles opp i egnede beholdere og leveres som farlig avfall (se seksjon 13).

Opprydding Spyl små rester med mye vann.

6.4. Referanse til andre seksjoner

Andre anvisninger Se seksjon 7 og 8.

Seksjon 7: Håndtering og lagring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Håndtering Hell aldri vann direkte i produktet, dette kan føre til en kraftig reaksjon/koking. Ved fortykning skal produktet alltid helles forsiktig i vann. Unngå enhver kontakt med produktet. Bruk anbefalt verneutstyr. Sørg for god ventilasjon. Skift straks tilsølte klær.

Beskyttende tiltak

Råd om generell yrkeshygiene Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet.

7.2. Betingelser for sikker oppbevaring, inklusiv eventuelle uforenligheter

Oppbevaring Lagres i tett lukket emballasje i kjølig, godt ventilerte rom, beskyttet mot direkte sollys. Oppbevares i godt lukket originalemballasje. Lagres tørt. Lagres adskilt fra: Syrer.

Spesielle egenskaper og farer Etsende væske. Meget giftig for vannlevende organismer.

Annen informasjon Bruk originalemballasje.

7.3 Spesifikk bruk

Spesifikke sluttbrukere

Seksjon 8: Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

8.1. Kontrollparametere

Tiltaks- og grenseverdier

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
Ammoniakkløsning ...%	CAS-nr.: 1336-21-6 EC-nr.: 215-647-6 Indeksnr.: 007-001-01-2		

8.2 Begrensning av eksponering på arbeidsplassen

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Vask hendene etter hvert skift, og før spising, røyking eller bruk av toalett. Personlig verneutstyr bør velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern Bruk egnet åndedrettsvern med gassfilter, type K.

Håndvern

Håndvern Benytt hansker av motstandsdyktig materiale, f.eks.: Vitongummi (fluorgummi). Butylgummi. Gjennomtrengningstid > 8 timer.

Øye- / ansiktsvern

Øyevern Bruk godkjente vernebriller eller ansiktsskjerm.

Hudvern

Annet hudvern enn håndvern Bruk egnede verneklær for å beskytte mot enhver mulighet for hudkontakt.

Annen informasjon

Annen informasjon Nøddusj og mulighet for øyeskylling skal finnes på arbeidsplassen. Det oppgitte verneutstyr er veiledende. Risikovurderingen (Faktisk risiko) kan føre til andre krav.

Seksjon 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1. Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Væske
Farge	Fargeløs til lysegul
Lukt	Stikkende lukt
Luktgrense	Verdi: 5-10 ppm
pH (handelsvare)	Verdi: 12
Smeltepunkt/smeltepunktintervall	Verdi: -60 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: 38 °C
Ekspljosjonsgrense	Verdi: 12-28 vol%
Damptrykk	Verdi: 45-46 kPa (20°C)
Relativ tetthet	Verdi: 0,91 g/dm ³ (20°C)
Løselighet i vann	Løselig
Selvantennelighet	Verdi: 630 °C

Fysikalske farer

Eksplorative egenskaper NH3 Gass

9.2 Annen informasjon

Luktgrense 5 - 10 ppm

Seksjon 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet Stabilt under anbefalte vilkår for oppbevaring og håndtering (se kapittel 7).

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås Hell aldri vann direkte i produktet - dette kan føre til kraftig reaksjon. Det samme kan skje ved kontakt med syrer. Må ikke utsettes for høye

temperaturer eller direkte sollys.

10.5. Materialer som skal unngås

Materialer som skal unngås Reagerer voldsomt halogener. Reagerer med syrer og Oksid. Etsende for messing, Zn, Au, Ag and Hg. Etsende for galvanisert metall.

10.6 Farlige spaltningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter Ammoniakk eller aminer. Nitrose gasser (NOx).

Seksjon 11: Toksikologisk informasjon

11.1 Informasjon om toksikologiske effekter

Toksikologisk informasjon

Andre toksikologiske data LC50 innånding:
Verdi: 4800 ppm/h
Forsøksdyreart: Mus

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt Produktet er sterkt alkalisk og virker etsende på huden, slimhinnene og øynene. Produktet kan avgi ammoniakkgass som kan virke etsende og irriterende.

Potensielle akutte effekter

Innånding Etsende for åndedrettssystemet. Damper virker etsende og irriterende på slimhinnene i munn, svelg og luftveier. Fare for alvorlig lungeskade.
Hudkontakt Etsende.
Øyekontakt Etsende. Kan føre til tap av synet.
Svelging Virker sterkt etsende. Selv små mengder kan være livsfarlig. Symptomer er voldsomme brennende smerter i munn, hals og mage.

Forsinket / Repeterende

Allergi Allergifremkallende egenskaper er ikke kjent.

Kreftfremkallende, mutagene og reproduksjonstoksiske

Kreft Ingen indikasjoner kjente.
Reproduksjonsskader Ikke kjent for å gi reproduksjonsskader.

Seksjon 12: Miljøopplysninger

12.1. Toksisitet

Økotoksisitet Meget giftig for liv i vann.

Toksikologiske data fra komponenter

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens og nedbrytbarhet Produktet er bionedbrytbart.

12.3. Bioakkumulasjonspotensial

Bioakkumulasjonspotensial Akkumuleres ikke.

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet Oppløses i vann.

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon Utslipp av produktet til vann kan lokalt gi høy pH med fare for fiskedød.

Seksjon 13: Fjerning av avfall

13.1. Metoder for avfallsbehandling

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for farlig avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker
Avfallskode EAL	EAL: 060203 ammoniumhydroksid
NORSAS	7132 Uorganiske baser

Seksjon 14: Transportinformasjon

14.1. UN-nummer

ADR	2672
RID	2672

14.2. UN varenavn

ADR	AMMONIAKKLØSNING
-----	------------------

14.3. Transport fareklasse

ADR	8,C5
Farenr.	80
RID	8

14.4. Emballasjegruppe

ADR	III
RID	III

14.5. Miljøfarer

14.6. Spesielle forholdsregler for bruker

EmS	F-A, S-B
-----	----------

14.7. Transport i bulk i henhold til vedlegg II til MARPOL 73/78 og IBC-koden

Seksjon 15: Opplysninger om lover og forskrifter

EC-nr.	215-185-5
--------	-----------

15.1. Forskrift / regelverk om stoff eller blanding i forhold til sikkerhet, helse og miljø

Referanser (Lover/Forskrifter)	<p>Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier, fastsatt av Miljøverndepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 16.juli 2002, med senere endringer, gjeldende fra 21. juni 2010. Stoffene er klassifisert iht. Vedlegg VI til CLP-forordningen, (EU) nr. 1272/2008, den til enhver tid gjeldende utgave.</p> <p>Utkast til implementering av Kommisjonens (EU) forordning Nr 453/2010 om endring av Forordning (EF) Nr 1907/2006 fra Europa-Parlamentet og Rådet om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)</p> <p>Veiledning om administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære fra Direktoratet for Arbeidstilsynet, den til enhver tid gjeldende utgave.</p> <p>Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet.</p> <p>ADR/RID veg-/jernbanetransport av farlig gods 2011, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.</p> <p>Sikkerhetsdatabladet er utarbeidet med basis i opplysninger gitt av produsenten.</p>
--------------------------------	--

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Seksjon 16: Andre opplysninger

Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig til alle som håndterer produktet.
----------------------------	---

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP/GHS]	Skin Corr 1B; H314; STOT SE3; H335; Aquatic Acute 1; H400;
Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R34 Etsende. R50 Meget giftig for vannlevende organismer.
Liste over relevante H-setninger (i seksjon 2 og 3).	H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene. H400 Meget giftig for liv i vann.
Utfyllende opplysninger	PBT: Persistent, Bioakkumulerende og Toksisk (giftig) vPvB: veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	Hjelle Kjemi AS